

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ 2025

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

A1α.

1-α, 2-β, 3-β.

A1β.

«παρ' ἦν» : “ἐπάνω ὁδόν”. Ο δρόμος στην επιφάνεια της γης.

«ὑπὲρ ὧν» : “τὰ παραφράγματα”. Τα χαμηλά παραπετάσματα που στήνουν οι ταχυδακτυλουργοί μπροστά τους. Μπορεί να θεωρηθεί, επειδή είναι και συμβολισμός, και το τειχάκι που είναι χτισμένο παράλληλα στον δρόμο.

B1.

Ο βασικότερος εκφραστικός τρόπος δηλώνεται από τον Σωκράτη με την λέξη «ἀπείκασον».

Η αφήγηση αυτή θεωρείται μια ιδιαίτερη μορφή μύθου, που ονομάζεται αλληγορία. Ωστόσο, ο Πλάτωνας ντύνει τις υψηλές φιλοσοφικές θεωρίες του με το απλοϊκό πέπλο του μύθου ούτως ώστε να παραστήσει τεχνικώς τις θεωρίες του μέσω των παραδόσεων του λαού, να συμπληρώσει τις αφηρημένες έννοιές του με την μυθοπλαστική δύναμη, με την οποία δύναμη είναι αναθρεμμένες οι ψυχές του λαού. Με τους μύθους του ο Πλάτωνας καταφέρει να αισθητοποιήσει και να μυθοποιήσει δύσκολες φιλοσοφικές θεωρίες ώστε να αποκτήσουν επική ζωηρότητα. Άλλος λόγος που ο Πλάτωνας χρησιμοποιεί τον μύθο είναι ότι ο μύθος πολλές φορές στα έργα του δεν συμπληρώνει αυτά που φιλοσοφικώς απέδειξε, όπως προείπαμε, αλλά στόχο έχουν να καλύψουν χάσματα επιστημονικής αποδείξεως· ο μύθος κατά τον Πλάτωνα εκδηλώνεται εκεί όπου το ζητούμενο δεν γίνεται δια λόγου να αποδειχτεί.

Ο Πλάτωνας κατάφερε να συνδέσει το μυθοπλαστικό με το φιλοσοφικό και να άρει τα όρια που διαχωρίζουν την φιλοσοφία από την ποίηση. Η διαλεκτική (λογική, επινόηση) και ο μύθος (ποίηση, φαντασία) είναι αντίθετα μεταξύ τους, αλλά ταυτόχρονα υπάρχει οργανική σχέση ανάμεσά τους στους πλατωνικούς μύθους. Η ποίηση είναι εδώ οργανικά δεμένη με την λογική. Η γνώση γυρίζει εδώ σε τέχνη. Εξάλλου, ας μην ξεχνούμε ότι η αλληγορία είναι κάτι ξένο στην κλασική εποχή και στην τέχνη της.

Δεν μπορούμε να παραβλέψουμε πως στην ιδιαίτερη αυτή αφήγηση υπάρχουν και τα σχήματα «**Εικονοποιία**» - «**Διατύπωση**» (Η παραστατική και ζωντανή περιγραφή, ώστε να θεωρούμε πως τις εικόνες τις βλέπουμε μπροστά μας) και «**Συλλογισμός**» (Η χρήση μιας παρατήρησης ή μιας εικόνας που καλεί το κοινό να βγάλει ένα προφανές συμπέρασμα. Είναι όπως ένα ρητορικό ενθύμημα, αλλά πιο συμπαγές και συχνά στηριζόμενο σε μια εικόνα. Δεν πρέπει να συγχέεται με τον "συλλογισμό" της τυπικής λογικής.) : «**ιδὲ γὰρ ἀνθρώπους οἶον ἐν καταγείῳ οἰκήσει² σπηλαιῶδει, ἀναπεπταμένην πρὸς τὸ φῶς τὴν εἴσοδον ἔχουση μακρὰν παρὰ πᾶν τὸ σπήλαιον, ἐν ταύτῃ ἐκ παίδων ὄντας ἐν δεσμοῖς καὶ τὰ σκέλη καὶ τοὺς αὐχένας, ὥστε μένειν τε αὐτοὺς εἰς τε τὸ πρόσθεν μόνον ὄραν, κύκλῳ δὲ τὰς κεφαλὰς ὑπὸ τοῦ δεσμοῦ ἀδυνάτους περιάγειν, φῶς δὲ αὐτοῖς πυρὸς ἄνωθεν καὶ πόρρωθεν καόμενον ὄπισθεν αὐτῶν, μεταξύ δὲ τοῦ πυρὸς καὶ τῶν δεσμωτῶν ἐπάνω ὁδόν, παρ' ἣν ἰδὲ τειχίον παρῳκοδομημένον" //** **“Ὅρα τοίνυν παρὰ τοῦτο τὸ τειχίον φέροντας ἀνθρώπους σκευῆ³ τε παντοδαπὰ ὑπερέχοντα τοῦ τειχίου καὶ ἀνδριάντας καὶ ἄλλα ζῶα λίθινά τε καὶ ξύλινα καὶ παντοῖα εἰργασμένα, οἶον εἰκὸς τοὺς μὲν φθεγγομένους, τοὺς δὲ σιγῶντας τῶν παραφερόντων.»**

Η υποβλητική αυτή εικόνα του σπηλαίου, απεικονίζει και συμβολίζει πλέον δραματικά την ανθρώπινη μοίρα σε σχέση με την συνολική οντολογική της κατάσταση, αλλά και με την δυνατότητα της να προσεγγίσει την αλήθεια. Δεν πρέπει να περάσει απαρατήρητο τό ότι η ανθρώπινη ύπαρξη συνυφαίνεται με την δυναμική επενέργεια της παιδείας «**ἀπείκασον τοιούτῳ πάθει τὴν ἡμετέραν φύσιν παιδείας τε περὶ καὶ ἀπαιδευσίας**», η οποία (παιδεία) αποτελεί την θεμελιώδη προϋπόθεση για την αναγωγή του ανθρώπου ως την ιδέα του Ἀγαθοῦ· ἄρα η παιδεία συμβάλλει αποφασιστικά στην ηθική ανάπλαση του ατόμου, διανοίγει σε αυτό την δυνατότητα για την προσέγγιση της αλήθειας και διαμορφώνει τους φιλοσόφους-κυβερνήτες. Οι τελευταῖοι θα θέσουν τέρμα στα κοινωνικά δεινά και θα οδηγήσουν την πόλη στην αναγέννησή της, ενώνοντας την πολιτική δύναμη με την φιλοσοφία. Η αλληγορία αυτή, με την υποβλητικότητα των εικόνων της, την

αμεσότητα των συμβολισμών της και την μεγάλη πνοή που τήν διαπερνά, ξεφεύγει κατά πολύ από τις συγκεκριμένες επιδιώξεις του Αθηναίου φιλοσόφου, και μετατρέπεται σε πηγή έμπνευσης με πανανθρώπινη και διαχρονική εμβέλεια.

Συμβολίζει α) σε πρώτο στάδιο την ποικιλόμορφη έκπτωση του ανθρώπου κάθε εποχής και κάτω από οποιοσδήποτε ιστορικές και κοινωνικές συγκυρίες. β) Ύστερα εικονογραφείται η σταδιακή συνειδητοποίηση του ανθρώπου της δεινής κατάστασης, στην οποία βρίσκεται, καθώς και των παραγόντων που τον οδήγησαν σε αυτήν την κατάσταση και τον παγίδευσαν. γ) Τέλος, καταδεικνύει εναργώς η αλληγορία την αγωνία, προσδοκία και ατέρμονη προσπάθεια του ανθρώπου να σπάσει τα δεσμά της φαινομενικότητας, να βρει την αξιοπρέπεια που ταιριάζει στην ανθρώπινη υπόσταση, να φτάσει στο φως της γνώσης, και τελικά να ψηλαφήσει την ελευθερία και την υπαρξιακή γνησιότητα, δηλαδή να εισαχθεί στην όντως ζωή.

B2.

Σε σχέση με την 1^η παράγραφο του παραλλήλου κειμένου και τα δύο κείμενα, του Πλάτωνος και του Όργουελ, αναφέρονται στην επίπλαστη πραγματικότητα.

Στο κείμενο αναφοράς παρατηρούμε ότι το σπήλαιο είναι ο κόσμος μας. Η αισθητή πραγματικότητα που ζούμε και που δεν είναι αληθινή. Επίσης συμβολίζεται και η πολιτική κοινωνία, στην οποία δεν υπάρχουν φωτισμένοι και πεπαιδευμένοι. Οι δεσμώτες είμαστε εμείς οι άνθρωποι, απαίδευτοι, που βρισκόμαστε στο σκοτάδι της αμάθειας, της άγνοιας και της πνευματικής και ηθικής πλάνης.

Στο παράλληλο κείμενο παρατηρούμε ότι το απολυταρχικό κόμμα κατασκευάζει μία ψευδή πραγματικότητα, την επιβάλλει στην κοινωνία και αρνείται την αλήθεια.

Η ομοιότητα, λοιπόν, των κειμένων έγκειται στην άρνηση της αληθούς πραγματικότητας και στην επικράτηση ενός ψευδούς κόσμου. Μία άλλη ομοιότητα είναι ότι καθοριστικό ρόλο και στα δύο κείμενα για την δημιουργία ψευδούς κόσμου παίζει η πολιτική εξουσία.

Σε σχέση με την 2^η παράγραφο του παραλλήλου κειμένου και τα δύο κείμενα, του Πλάτωνος και του Όργουελ, αναφέρονται στο ποιά θεωρούν ως αληθή πραγματικότητα και στην ελευθερία του ανθρώπου.

Ο Πλάτωνας, βεβαίως, θεωρεί πως **πραγματικός κόσμος** είναι ο κόσμος των Ίδεων, και η υπέρτατη Ίδέα των Ίδεων, η οποία είναι η Ίδέα του Άγαθου. Μέσω της παιδείας για τον Πλάτωνα θα επέλθει η στροφή της

ψυχής προς την ιδέα του Ἀγαθοῦ, μία δύσκολη ανηφορική διαδικασία της μετάβασης από το σκοτάδι της άγνοιας, που προκαλούν οι αισθήσεις, προς την θέαση της αλήθειας και του πραγματικού κόσμου. Η παιδεία για τον Πλάτωνα είναι η καθοδήγηση του θείου στοιχείου που ενυπάρχει μέσα στον άνθρωπο, δηλαδή της σοφίας και φρόνησής του, προς την αληθινή περιοχή του ὄντος (προς τις ιδέες) και προϋποθέτει την αποκάθαρση της ψυχής από τις γήινες επιθυμίες και τις αισθήσεις. Και η **ελευθερία του ανθρώπου** ολοφάνερα πια συσχετίζεται με την έξοδο από το σκότος· η ελευθερία όμως δεν είναι μόνο απελευθέρωση από κάτι, δηλαδή εδώ από τα δεσμά, αλλά έχει και σκοπό, δηλαδή είναι ελευθερία για κάτι, για την κατανόηση των ὄντων (ιδεῶν) και τοῦ ὄντος (Ἀγαθοῦ).

Στο παράλληλο κείμενο, **αντιθέτως, ο πραγματικός κόσμος** είναι αυτός των αισθήσεων και της εμπειρίας, τον οποίο αποκρύπτει μέσω της λογικής το κυβερνόν κόμμα και επιβάλλει στους πολίτες να απορρίπτουν τα δεδομένα των αισθήσεων. Επίσης, για τον Ὀργουελ η **ελευθερία του ανθρώπου** ἐγκείται στην απελευθέρωση από την λογική του κόμματος και στην εμπιστοσύνη που πρέπει να δείξει στις αισθήσεις του.

B3.

οισοφάγο / φόρος / φορέματα / φέρσιμό / φερέφωνό.

B4.

Λάθος

Λάθος

Σωστό

Σωστό

Λάθος.

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Γ1.

[Και (υποστήριξε ο Πρόδικος) ότι τού φάνηκε πως τόν πλησίασαν δύο γυναίκες επιβλητικές, η μὲν μία ἐκ τῶν δύο εὐπρεπῆς σὴν μορφῇ καὶ ἐκ φύσεως εὐγενῆς, ποὺ διακρινόταν ἡ καθαρότητα σὸ σῶμα τῆς, ἐνῶ σὸ μάτια τῆς διακρινόταν ἡ αἰδῶς καὶ σὴν στάση τοῦ σώματός τῆς ἡ σωφροσύνη, φορώντας ρούχο δε λευκό, ἐνῶ ἡ ἄλλη καλοθρεμμένη, ὥστε νὰ εἶναι χυμῶδης καὶ μαλθακῆ, καλλωπισμένη δε ὡς πρὸς τὸ χρῶμα τῆς ἐπιδερμίδας τῆς με τέτοιο τρόπο, ὥστε νὰ ἐμφανίζεται πιο λευκῆ καὶ κοκκινισμένη ἀπ' ὅσο ἦταν πράγματι, καὶ ἡ στάση τοῦ σώματός τῆς ἦταν τέτοια, ὥστε νὰ φαίνεται πιο ψηλῆ ἀπ' ὅσο ἦταν ἐκ φύσεως, ἐνῶ καὶ τὰ μάτια τῆς κοίταζαν ψηλά, καὶ ἔφερε τέτοιο φόρεμα μέσω τοῦ οὐοίου ἔλαμπε τὸ νεανικό τῆς κάλλος ὅσο τὸ δυνατόν περισσότερο.] παρατηροῦσε προσεκτικὰ γύρω τῆς, ἐξέταζε δε καὶ ἀν κανεὶς ἄλλος τὴν ἔβλεπε, ἐνῶ πολλές φορές ἔριχνε βλέμματα καὶ σὴν σκιά τῆς. Μόλις ἔφτασαν πιο κοντὰ σὸν Ἡρακλή, ἐκεῖνη μὲν, ποὺ ἀναφέρθηκε πρῶτη, προχωροῦσε με τὸ ἴδιο βῆμα, ἡ δε ἄλλη, ἐπειδὴ ἠθέλε νὰ προλάβει, ἔτρεξε πρὸς τὸν Ἡρακλή καὶ τού εἶπε· «Σέ βλέπω, Ἡρακλή, ν' ἀπορεῖς ποῖον δρόμο νὰ διανύσεις σὴν ζωὴν σου. Ἐάν, λοιπόν, κάνεις ἐμένα φίλη σου, θὰ σέ οδηγήσω σὸν πλέον εὐχάριστο καὶ εὐκόλο δρόμο, καὶ ἀπὸ τὰ εὐχάριστα τίποτα δε νὰ υπάρξει, ποὺ νὰ μὴ τό ἀπολαύσεις, καὶ χωρὶς δυσκολίες θὰ περάσεις ὅλη σου τὴν ζωή.

Γ2.

Στὸ κείμενο ἐμφανίζονται σὸν Ἡρακλή δύο γυναίκες ἐπιβλητικές, ἐκ τῶν οὐοίων ἡ μία ἦταν ἡ Ἀρετὴ καὶ ἡ ἄλλη ἡ Κακία («καὶ φανῆναι αὐτῶ δύο γυναῖκας προσιέναι μεγάλας»). Ὡστόσο, παρουσιάζονται τελείως διαφορετικά.

Ἡ Ἀρετὴ παρουσιάζεται εὐγενῆς, εὐπρεπῆς, με ἐξωτερικὴ ἐμφάνιση συνεσταλμένη, ἀγνή καὶ φρόνιμη («τὴν μὲν ἑτέραν εὐπρεπῆ τε ἰδεῖν καὶ ἔλευθέριον φύσει, κεκοσμημένην τὸ μὲν σῶμα καθαρότητι, τὰ δὲ ὄμματα αἰδοῖ, τὸ δὲ σχῆμα σωφροσύνη, ἔσθῆτι δὲ λευκῆ»).

Ἡ Κακία δε ἐμφανίζεται πιο ζωηρῆ καὶ χαρούμενη, με ἐμφάνιση ἀρκετὰ πιο περιποιημένη, καλλωπισμένη καὶ εὐφραντικῆ, ὥστε νὰ προκαλεῖ εὐχαρίστηση χάριν τῆς νεανικῆς τῆς ἀκμῆς («τὴν δ' ἑτέραν τεθραμμένην μὲν εἰς πολυσαρκίαν τε καὶ ἀπαλότητα, κεκαλλωπισμένην δὲ τὸ μὲν χρῶμα ὥστε λευκοτέραν τε καὶ ἐρυθροτέραν τοῦ ὄντος δοκεῖν φαίνεσθαι, τὸ δὲ σχῆμα ὥστε δοκεῖν ὀρθοτέραν τῆς φύσεως εἶναι, τὰ δὲ ὄμματα ἔχειν ἀναπεπταμένα, ἔσθῆτα δὲ ἕξ ἧς ἂν μάλιστα ὦρα διαλάμποι»). Παράλληλα ὁ λόγος τῆς εἶναι παραπληνητικός, καθῶς

προσπαθεί να δελείασει τον Ηρακλή με ευχάριστες και ηδονικές παροχές («ἐὰν οὖν ἐμὲ φίλην ποιησάμενος, [ἐπὶ] τὴν ἡδίστην τε καὶ ῥάστην ὁδὸν ἄξω σε, καὶ τῶν μὲν τερπνῶν οὐδενὸς ἄγευστος ἔσει, τῶν δὲ χαλεπῶν ἄπειρος διαβίωση»).

Γ3α.

	ΓΕΝΙΚΗ ΕΝΙΚΟΥ
γυναῖκας	γυναικός
φύσει	φύσεως
σῶμα	σώματος
καθαρότητι	καθαρότητος

Γ3β.

- φανῆναι : φάνηθι
- μεγάλας : μειζόνων
- ἰδεῖν : οἴφομένη
- ἐπισκοπεῖν : επεσκόπει
- ἄξω : ἀγάγωμεν
- οὐδενὸς : οὐδεμιᾶ.

Γ4α.

- ἰδεῖν : Απαρέμφατο αναφοράς στο επίθετο εὐπρεπῆ.
- τῆς φύσεως : Γενική συγκριτική λόγω του επιθέτου ὀρθοτέραν.
- τῷ Ἡρακλεῖ : Αντικείμενο του απαρεμφάτου προσδραμεῖν λόγω της προθέσεως πρὸς.
- ἀποροῦντα : Κατηγορηματική μετοχή λόγω του ρήματος ὄρω, συνημμένη στο αντικείμενο σε.
- φίλην : Κατηγορούμενο του αντικειμένου ἐμὲ από την μτχ. ποιησάμενος.
- τῶν χαλεπῶν : Γενική αντικειμενική στο ἄπειρος.

Γ4β.

«εἴ τις ἄλλος αὐτὴν θεᾶται» : Πλάγια ερωτηματική πρόταση, ολικής αγνοίας, μονομελῆς, η οποία λειτουργεί ως αντικείμενο στο απαρέμφατο ἐπισκοπεῖν. Εκφέρεται με οριστική, καθώς δηλώνει το πραγματικό.

